

Brev från Lilian

Jag anlände till Fjäderholmen med lastbil en kall vinterdag i februari 1941. Vintern hade tagit ett järngrepp om innerskärgården och isen låg tjock och säker. Lastbilar körde över isen med material till Fjäderholmen, så mina föräldrar hade valt en ovanlig men snabb transport från Allmänna BB i Stockholm.

Mina föräldrar Egon och Maj Kvist, hade två år tidigare flyttat ut till Fjäderholmen. Marinförvaltningen som arrenderade ön hade behov av civil vaktpersonal. Min pappa anställdes som vaktman och fick tjänstebostad i det röda huset med verandan. Huset ligger på den västra udden och var uppdelat i tre lägenheter.

Det var mycket kallt på vintrarna de första åren i mitt liv. Inget jag har något minne av men jag har hört mamma och pappa berätta om hur frosten låg längs köksskåpens väggar. Huset var inte byggt för att klara sådan kyla. Det gällde att elda i vedspis och kakelugn, så länge man kunde, innan det var dags att krypa ner i sängen. Jag hade min säng alldeles intill den varma kakelugnen.

Våra grannar, Sten och Mary Pettersson, hade två barn, Ingvar och Inga-Lill. Sten arbetade också som vaktman. I Röda Stugan, på södra sidan av ön, bodde familjen Karlsson, Kalle "Fiskarn" och Vivi, med barnen Kerstin, Sonja och Bengt. De hade flyttat över till Fjäderholmen från den närliggande ön Ängsholmen. Röda Stugan byggdes så småningom till med en övervåning. I denna lilla lägenhet flyttade Harald och Lisa Hassel in. Lite senare fick Fjäderholmen ytterligare en innevärdare, då deras dotter Katrina föddes.

Jag hade alltså flera lekkamrater och flickorna samlades ofta hos oss. Vi hade en härlig veranda som vi gärna lekte på.

Egon och Maj Kvist med Lilian utanför Röda Villan

Det fanns inga badstränder som var säkra för oss barn. Min pappa löste detta genom att använda överskottsmaterial i form av zinkplattor som byggdes ihop med en träställning. Den placerades på sjöbotten intill land och fungerade som en liten bassäng med vågbrytare.

Mina lekkamrater Kerstin och Sonja flyttade tyvärr från Fjäderholmarna något år senare på grund av en tragisk olycka. Deras pappa omkom då laddningen till en lysgranat exploderade. Familjen flyttade till Årsta och våra familjer höll visserligen kontakten, men de spontana lekstunderna försvann. Deras hus fick snart nya innevånare: Sture och Elise Andersson med deras tre barn, Ingvar, Ulla och Bengt. Sture arbetade även han som vaktman på Fjäderholmen.

Livet på ön präglades mycket av att en stor del av ön hade militär verksamhet. Under dagtid fick vi inte vistas på det området. Båtarna som transporterade personalen hade också en turlista för oss öbor, om än mycket begränsad. Det gällde för våra familjer att planera sina inköp och besök till Stockholm. Begränsningar fanns även för besökare. Vi fick anmäla våra släktingar och vänner för godkännande. Kaptenen på båten fick sedan kontrollera att våra besökare fanns med i "gästboken".

När vi barn skulle lära oss att cykla blev det lite krångligt. Det fanns inga grusvägar eller lämpliga stigar. Militären hade under kriget anlagt fina betongvägar mellan kajerna och förråden, och de var perfekta för cykling.

Det var bara att vänta på att personalen åkte iväg med båten till Stockholm. Efter klockan fyra på eftermiddagen kunde vi börja. Vägarna var utmärkta även vintertid. Då kunde vi köra sparkstötting. Vi barn blev riktiga rallyproffs på sparkstötting.

Tidigare gick Fjäderholmarnas barn i skola i Skärsätra på Lidingö. De skjutsades dit i en liten passbåt. Under vintermånaderna när isen låg fast gick inga skolskjutsar och det innebar ofrivillig frånvaro för dem. När jag skulle börja skolan undersökte mina föräldrar om inte vi kunde gå i Gamla Stans Folkskola istället. Marinförvaltningens passagerarbåt gick flera turer varje dag, oavsett väderlek. Det beviljades och det gick riktigt bra med överflyttningen till Gamla Stans skola. Det var tryggt och skönt att färdas i en riktig passagerarbåt.

Fjäderholmen var en härlig ö att växa upp på trots begränsningar i rörelsefriheten. Vaktmännen hade med sig bevakningshundar under sina pass. Hundarna skulle rastas och skötas om av vakterna. Då kunde man få hjälpa till och lära känna hundarna.

Att bo på en ö så nära storstaden, men ändå så långt bort, kändes lite instängt ibland. Särskilt när kamraterna i Gamla Stan vill att man skulle vara tillsammans efter skoltid. Båtens turlista hade endast kvällsturer onsdag, lördag och söndag. Det innebar att jag fick "natta över" hos mina kamrater.

Under tonårstiden blev det än mer påtagligt med dessa båttider. Men när min far ansåg att jag var tillräckligt mogen, fick jag köra vår campingbåt med aktersnurra till en brygga vid Blockhusudden – då öppnade sig nya möjligheter. Nu kunde jag åka till Stockholm och tillbaka när jag ville! Vilken känsla, jag tog bussen till stan och sedan vidare till Skansens moderna dansbana. Härliga sommarkvällar. En kväll träffade jag en dansant och mycket sympatisk man på Skansen. Vi blev ett par och några år senare gifte vi oss. Men jag flyttade inte långt bort från Fjäderholmen, den nya adressen blev Skärsätra på Lidingö.